

Reactie op het wetsvoorstel 2020

Geachte heer, mevrouw,

Wij, ouders van 3 kinderen, hebben het wetsvoorstel zorgvuldig gelezen. Wij geven sinds 3 jaar thuisonderwijs aan onze oudste zoon en merken dat hem erg goed doet. Hij is vastgelopen in het reguliere onderwijs en is sinds hij thuis les krijgt ontspannen, hij heeft weinig tot geen boze buien meer en is volop aan het leren, met plezier. Omdat er een betere balans is tussen rust (minder prikkels en meer speeltijd) en activiteit (les, meedoen aan clubjes), is hij in zelfvertrouwen en op sociaal-emotioneel vlak erg gegroeid. Wij geven ons thuisonderwijs vorm door onderwijs op maat te bieden, zijn interesse te volgen, regelmatig de bibliotheek en museums te bezoeken en volop deel te nemen aan groepjes en workshops.

Thuisonderwijs geeft positieve resultaten

Uit vele onderzoeken, zowel in Nederland (o.a. van Joke Sperling) als in het buitenland, blijkt dat kinderen die thuisonderwijs hebben genoten sociaal-emotioneel en cognitief bovenmatig goed ontwikkelt zijn. In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld, neemt de Harvard-universiteit zeer graag kinderen aan die thuisonderwijs hebben genoten. Ze zien dat deze kinderen intrinsiek zeer gemotiveerd zijn om te leren, meer kennis hebben vergaard dan schoolgaande kinderen, autodidactisch zijn en een onderzoekende instelling hebben. Voor de Nederlandse samenleving zou het een grote aanwinst zijn om deze kinderen en later inventieve volwassenen in de samenleving te omarmen.

Wij zien zelf ook in ons contact met veel thuisonderwijzers dat hun kinderen zich goed ontwikkelen. Het doet ons pijn dat we vaak geconfronteerd worden met vooroordelen over onze levensstijl. We hopen dat mede door de lockdown meer begrip is ontstaan voor thuisonderwijs.

Het behoud van artikel 5b van de leerplichtwet in het wetsvoorstel

Wij vinden dat meer kinderen de kans zouden moeten krijgen om thuis les te krijgen. Wij zien onze zoon door het thuisonderwijs opbloeien en weer volop ontwikkelen. Dit wensen wij meer kinderen toe. In landen waar thuisonderwijs vrij toegankelijk is, zien we dat 1 – 3% van alle ouders voor thuisonderwijs kiezen in de praktijk. Vrij toegang tot thuisonderwijs zal dus in de praktijk goed te hanteren zijn.

Daarom zijn wij van mening dat het belangrijk is om het thuisonderwijs vrij toegankelijk te maken in Nederland. Niet uitsluitend door middel van artikel 5b van de leerplichtwet zoals wij lezen in het nieuwe wetsvoorstel. Voor veel thuiszitter (niet te verwarren met zelfgekozen thuisonderwijskinderen) zou dit een hele fijne oplossing zijn. De samenleving en regering wil passend onderwijs voor ieder kind. Thuisonderwijs is het summum van maatwerk.

Het zou voor de ouders vrij moeten zijn om te mogen kiezen, ieder schooljaar weer, waar zij hun kinderen inschrijven: op een erkende school, óf voor het thuisonderwijs. Ieder kind heeft het recht, zich te ontwikkelen en te leren. Dit zou moeten kunnen op de plek waar het kind het beste groeit. In een democratische samenleving als Nederland zou thuisonderwijs ook tot de mogelijkheden moeten behoren om het leerrecht van het kind te vervullen.

De combinatie van artikel 5b en eisen aan de ouder zijn niet compatible

We lezen in het wetsvoorstel dat bovenop het beroep op vrijstelling vanwege de levensovertuiging, ook verschillende eisen worden gesteld aan de thuis onderwijzende ouder. Deze combinatie vinden wij tegenstrijdig. Wij zijn voor vrije toegang tot thuisonderwijs en daarnaast controle op kwaliteit, zodat wordt geborgd dat het onderwijs ook daadwerkelijk goed verzorgd wordt.

In het wetsvoorstel worden echter veel eisen gesteld aan ouder en kind, ook onnodige eisen. Hieronder geven wij een reactie op een aantal gestelde eisen.

De eis voor de pedagogische-didactische bekwaamheid

Op deze eis wil ik (moeder en bevoegd leerkracht basisonderwijs) graag ingaan. Mijn ervaring in het thuisonderwijs is dat thuis les geven een heel andere manier van lesgeven is dan voor de klas. Deze eis doet het voorkomen alsof thuisonderwijs een soort schoolonderwijs thuis is, wat geenszins het geval is. Op <https://wij-leren.nl/bekwaamheidseisen-leraar-primair-onderwijs.php> lezen wij over de bekwaamheidseisen van een leraar.

Dit neergelegd hebbende en mijn ervaring in de praktijk van het thuisonderwijs meewegende, concludeer ik dat ouders een deels andere pedagogisch-didactische bekwaamheid nodig hebben als in het schoolonderwijs. Het kennen van je kind, een positieve relatie hebben op basis van vertrouwen en het zoeken naar uitdaging en inspelen op de leeftijd en behoeften van je kind(eren) en verdiepen in de leerstof is in het thuisonderwijs voldoende en toereikend. En dit is ook wat ik zie dat thuisonderwijs ouders in de praktijk doen. Dit is mijn bevinding als ouder en leerkracht.

Ik zie gedreven ouders, die zich verdiepen in de lesstof en daarbij kijken naar wat hun kind nodig heeft. Ouders spelen in op de behoeften van hun kind. Telkens zoeken ouders naar uitdaging voor hun kind, luisterend en kijkend naar hun kind. Ik heb me als bevoegd leerkracht, verbaasd over de creativiteit en de inventiviteit waarmee ouders hun kinderen thuis lesgeven. Buiten lesmethodes om of juist mét lesmethodes, door te leren uit de praktijk, het creëren van een rijke, uitdagende leeromgeving rondom hun kind(eren), de bibliotheek en andere media.

Daarnaast wordt in het thuisonderwijs vaak een beroep gedaan op het leren vanuit de interesse van het kind en het zelfsturend leren. Met andere woorden; het kind geeft zelf ook zijn eigen leren vorm met behulp van de volwassene en de motivatie is veelal intrinsiek. Dit zorgt voor een hoge betrokkenheid en voor een hoog leerrendement. Het kind zoekt zelf informatie op, gaat op onderzoek uit en stelt vragen. Ouders geven les vanuit een vertrouwensband met hun kind (-eren) De ouder moedigt een onderzoekende houding bij het kind aan. Veelal neemt de ouder de rol aan van coach en zoekt de ouder samen met het kind naar antwoorden en oplossingen. Dit is een totaal andere manier van leren en de rol van de thuisonderwijzende ouder heeft andere insteek als de rol van leerkracht. Enerzijds geeft de ouder uitleg, les en beantwoordt vragen, anderzijds geeft de ouder het kind ook ruimte om zelf zijn of haar leren vorm te geven.

Iedere ouder heeft een andere visie op opvoeden en een ouder met schoolgaande kinderen moet ook zijn pedagogische bekwaamheid niet bewijzen. Onze angst is dat er niet vanuit vertrouwen zal worden gekeken naar ons als thuisonderwijzers. Wij zijn bang dat met deze eis de vrijheid van de ouder in het gedrang komt. De vrijheid om je kind op te voeden zoals jij het wilt. Dit raakt zeer aan de persoonlijke levenssfeer. Ouders waar een baby wordt geboren, worden ook niet op opvoedcursus gestuurd. Wel worden ze bij vragen de eerste jaren begeleid door het consultatiebureau. Dit alles vrijwillig.

Daarom pleiten we ervoor deze eis van bekwaamheid om te zetten in een meer adviserend karakter, of een beschrijvend stukje in het onderwijsplan zonder sanctie. Door middel van workshops met een vrijwillig karakter, over onderwerpen als: de ontwikkelingspsychologie van kinderen, didactiek, werkvormen en dergelijke. In de praktijk merk ik dat ouders die thuisonderwijs geven deze informatie zelf opzoeken. Zij maken zeer bewuste keuzes in opvoeding en manier van scholing en verdiepen zich in de aan te bieden leerstof.

De eis voor de Nederlandse beheersing van de taal

Door deze eis worden wij niet persoonlijk geraakt. Toch willen wij kwijt, dat de eis voor de Nederlandse taal-toets onnodig is omdat ouders ook het Nederlandse taalonderwijs kunnen uitbesteden. Expats hebben ook interesse in thuisonderwijs, hen sluit je met deze eis uit. We vinden dit discriminerend. Laat ouders in hun onderwijsplan aangeven op welke wijze de taallessen adequaat worden vormgegeven.

De eis wordt gesteld aan één van beide ouders

Thuisonderwijs wordt in de praktijk ook geboden door andere volwassenen dan de ouders. Dit is voor de ontwikkeling van het kind ook goed, zo komt het in aanraking met verschillende rolmodellen. Daar wordt er te weinig ruimte voor gegeven in het huidige wetsvoorstel.

Als ouders zelf de kennis niet in huis hebben, zoeken zij dit buitenshuis, door het inhuren van een leraar, lessen of workshops. Dit zou niet meer mogelijk zijn bij het huidige wetsvoorstel. Er wordt namelijk één van beide ouders getoetst op alle kennis. Waarom zou mijn zoon geen les in natuur-

scheikunde mogen krijgen door zijn opa? Of Nederlands van zijn oma? Dit is juist ook één van de krachten van het thuisonderwijs en gaat verloren in het huidige voorstel.

Passender voor het thuisonderwijs is: per leergebied aangeven in een leerplan hoe het onderwijs wordt ingevuld. Ouders kunnen dit eventueel in een gesprek toelichten.

Verplichte toetsen

Ik merk, als leerkracht, dat een grote kracht in het thuisonderwijs juist is dat kinderen hun eigen leerpad mogen en kunnen volgen. Leren is een proces. Groei is een proces. Een grassprietje trék je niet uit de grond om te laten groeien. Je geeft het tijd, voeding en water om te laten groeien. Zo is het ook met de groei van het kind. Ieder kind volgt zijn of haar eigen leerpad. Toetsten verplicht stellen heeft hier naar mijn mening een averechts effect op. Toetsen is overbodig omdat het onderwijs bijna één op één plaats vindt.

Daarnaast is deze eis van verplichte toetsen strenger als de eis omtrent toetsen voor het particuliere onderwijs. Dit voelt oneerlijk en onredelijk.

Wij willen nadrukkelijk opmerken dat onze zoon niet leert voor de toets resultaten, maar omdat hij zich wil ontwikkelen en geïnteresseerd is in onderwerpen. Dat mooie gegeven willen we graag zo houden.

Verplicht leerlingvolgsysteem

In de praktijk merken we dat onze zoon op zijn eigen tempo leert. We passen het onderwijs aan zijn behoefte en manier van leren aan. Dit gaat verloren op het moment dat hij in een leerlingvolgsysteem mee moet in het tempo van een bepaald jaar en hij verplicht toetsen moet maken. Als wij kijken naar onze zoon is juist het maatwerk dat wij leveren, hetgeen wat op school niet voldoende kon, waardoor het stuk liep. Daarnaast is het aanbieden van de stof, als hij eraan toe is, van belang om het plezier in het leren te houden en om onnodige frustratie te voorkomen. Dit laatste was ook een van de redenen waarop het stuk liep op school. Onze zoon ontwikkelt zich niet als gemiddeld, hij is licht autistisch. En juist voor deze kinderen die hooggevoelig, hoogbegaafd, of (licht) autistisch zijn, juist voor deze kinderen die niet 'gemiddeld' zijn, kan het thuisonderwijs een enorme uitkomst zijn.

Het verplicht bijhouden van een leerlingvolgsysteem is voor sommige ouders en kinderen binnen het thuisonderwijs niet passend. Er zijn verschillende manieren om de voortgang bij te houden: gerichte observatie, een portfolio, een leerlingvolgsysteem, het bijhouden van een blog. Een beter passende eis zou zijn dat de ouder kan kiezen wat het best past bij het kind, de ouder en hun manier van thuisonderwijs. Zo blijft het maatwerk behouden

Vertrouwen en de voorgestelde sancties

In z'n totaliteit krijgen wij rondom dit wetsvoorstel het gevoel dat er niet wordt uitgegaan van vertrouwen in de ouder en dat zij het beste willen voor hun kinderen. Wij zien in onze omgeving alleen maar ouders die het thuisonderwijs zo vormgeven, dat hun kind zich op alle vlakken positief ontwikkelt. Deze volwaardig ontwikkelde kinderen zijn een ontzettend belangrijke aanwinst voor de samenleving. Thuisonderwijs is een volwaardige onderwijsvorm. Het doet ons verdriet dat dit vaak niet als zodanig wordt gezien en het wordt tijd dat dit wettelijk erkend wordt.

Wij zouden graag meewerken aan kwaliteitseisen voor thuisonderwijs. Hierbij is vertrouwen voor ons een essentieel punt. Angst en wantrouwen van buitenaf legt druk en stress op ons gezin en is niet goed voor onze kinderen. Wij willen het beste voor onze kinderen en een positieve sfeer en leerklimaat. Dit wetsvoorstel, in de huidige vorm, draagt daar helaas niet aan bij.

Ook de sancties die telkens worden onderstreept in het wetsvoorstel, zodra er één eis niet voldoende wordt bevonden wordt het kind terug naar school gestuurd, ademt wantrouwen richting ons als ouders uit. Deze sancties zijn ook onevenredig zwaar, zelfs als we die vergelijken met een school. Er wordt geen traject tot verbetering voorgesteld, of een termijn waarin er verbeteringen kunnen worden aangebracht. Terwijl scholen deze kans wel krijgen bij teleurstellende resultaten.

We krijgen het gevoel dat men thuisonderwijs via deze wetswijziging wil ontmoedigen. Terwijl tijdens de lockdown pedagogen vaststelden, dat thuisonderwijs bepaalde groepen kinderen juist goed doet. Zie onder andere het artikel van pedagoog Maarten Haalboom, in de Volkskrant <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-lockdown-doet-sommige-kinderen-goed-een-leermoment-voor-scholen~b1fd02f8/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F> Thuisonderwijs is een aanwinst als onderwijsvorm naast het schoolonderwijs, juist voor deze groep kinderen. Laten we het thuisonderwijs daarom een volwaardige plaats geven in Nederland.

De eis om verplicht op gesprek te komen, met je kind

Wanneer de eisen aan het thuisonderwijs beter zouden zijn afgestemd op de praktijk van het thuisonderwijs, zouden wij geen bezwaar hebben om een gesprek daarover te voeren met een daartoe aangewezen inspecteur. Daarbij vinden wij het van belang dat wij op een prettige wijze en vanuit vertrouwen dat wij het beste voor onze kinderen zoeken, worden aangesproken. Wij zouden het prettig vinden een keuze te hebben waar het gesprek plaatsvindt.

Conclusie

Kijkend naar onze eigen ervaring met onze zoon en wat wij zien en horen in de praktijk van het thuisonderwijs concluderen wij dat:

- In andere delen van de wereld het thuisonderwijs met mildere eisen prima kan werken zonder kwaliteit te verliezen. Ook in Nederland is er onderzoek geweest naar de ontwikkeling

van kinderen die thuisonderwijs krijgen, onder anderen door Joke Sperling. Het onderzoek laat positieve resultaten zien, zonder dat deze ouders aan eisen moesten voldoen.

- Thuisonderwijs zou vrij toegankelijk moeten worden in Nederland. Het behoud van artikel 5b van de leerplichtwet in het nieuwe wetsvoorstel is een extra drempel en discriminerend: niet iedere ouder kan zo voor zijn kinderen toegang krijgen tot deze mooie vorm van onderwijs.
- Toetsen is in het thuisonderwijs niet nodig omdat het onderwijs bijna één op één plaats vindt. Passender voor het thuisonderwijs is: per leergebied aangeven in een leerplan hoe het onderwijs wordt ingevuld. Het monitoren van de voortgang kan op verschillende wijzen naar keuze van de ouders.
- Daarnaast is de eis van verplichte toetsen in dit wetsvoorstel strenger als de eis omtrent toetsen voor het particuliere onderwijs, wat onevenredig streng is.
- Het bijhouden van een leerlingvolgsysteem is niet voor ieder kind en ouder passend. Thuisonderwijs is het summum van maatwerk. Veel kinderen volgen hun eigen leerpad en bloeien daar juist van op. Laat de ouders de ontwikkeling van hun kind bijhouden door een vorm te kiezen die het beste past bij hun kind, om deze kracht (het maatwerk en eigen leerpad) van het thuisonderwijs te behouden.
- Het te geven thuisonderwijs wordt in het wetsvoorstel te veel beperkt tot één ouder. Er moet ruimte komen voor ouders om bijvoorbeeld per vakgebied aan te kunnen geven hoe en door wie het onderwijs wordt verzorgd. De ouder kan het onderwijs namelijk ook deels uitbesteden.
- De eis voor de Nederlandse taal-toets is onnodig, omdat de ouders die thuisonderwijs geven ook het Nederlandse onderwijs aan hun kind kunnen uitbesteden.
- Met de eis van het aantonen van de pedagogische en didactische bekwaamheid van ouders zal zorgvuldig moet worden omgegaan in verband met privacy en niet te schools moet worden benaderd. In het thuisonderwijs is het kennen van je kind, een positieve relatie hebben op basis van vertrouwen met je kind, het zoeken naar uitdaging en inspelen op de leeftijd en behoeften van je kind(eren) en verdiepen in de leerstof voldoende en toereikend. In de praktijk zien we ouders hier aan voldoen. De rol van de thuisonderwijzende ouder is anders als de rol van de leerkracht. Deze eis kan beter in een andere vorm worden gegoten.

Slotwoord

Van bovenstaande punten uitgaande zouden wij het veel mooier en passender vinden, om bij de toetsing voor het thuisonderwijs uit te gaan van artikel 29 van het Internationale Verdrag Inzake Rechten van het Kind (IVRK).

Artikel 29 beschrijft de doelstelling van onderwijs als volgt: "Het kind heeft recht op onderwijs dat is gericht op: de ontplooiing van het kind; respect voor mensenrechten en voor de eigen culturele

identiteit, de waarden van het eigen land en van andere landen; vrede en verdraagzaamheid; gelijkheid tussen geslachten; vriendschap tussen alle volken en groepen en eerbied voor het milieu.”
<https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-29-onderwijsdoelstellingen/>

Het IVRK is gebaseerd op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het verdrag is aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 20 november 1989 en van kracht geworden op 2 september 1990, na ratificatie door 20 lidstaten. Nederland ondertekende het verdrag op 6 februari 1995.

Hieruit voortvloeiend zouden wij deze twee toetsingsvoorwaarden, in plaats van de vele eisen in het wetsvoorstel, veel passender vinden voor thuisonderwijs:

1. het onderwijs is gericht op de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en de talenten van de jongere en op de voorbereiding van de jongere op een actief leven als volwassene;
2. het onderwijs bevordert het respect voor de grondrechten van de mens en voor de culturele waarden van de jongere zelf en van anderen.

Wij zien uit naar een positiever wetsvoorstel, waarbij thuisonderwijs als volwaardige onderwijsvorm wordt erkend en wordt uitgegaan van vertrouwen.

Vriendelijke groet,

Thuisonderwijzende ouders uit Amersfoort.